

**II Міжнародна науково-
практична конференція**

.....
**II International scientific
and practical conference**

18 жовтня 2024 р.
м. Дніпро, Україна

.....
October 18, 2024
Dnipro, Ukraine

**Наука та освіта в
умовах воєнного часу**

.....
**Science and education under
wartime conditions**

II Міжнародна
науково-практична
конференція

**Наука та
освіта в умовах
воєнного часу**

Матеріали

18 жовтня 2024 р.

м. Дніпро, Україна

II International
scientific and practical
conference

**Science and
education under
wartime conditions**

Proceedings

October 18, 2024

Dnipro, Ukraine

Наука та освіта в умовах воєнного часу : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Дніпро, 18 жовтня 2024 р). Research Europe, 2024. 216 с.

До збірника ввійшли матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції "Наука та освіта в умовах воєнного часу", яка відбулася 18 жовтня 2024 року. Збірник розрахований на науковців, освітян, студентів, державних службовців, представників бізнесу та широку громадськість.

Робочі мови конференції: українська та англійська.

Публікується в авторській редакції

Матеріали збірника подаються в авторській редакції та публікуються мовою оригіналу. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, власних імен, цитат, статистичних даних, галузевої термінології та іншої інформації.

Відповідно до Закону України "Про авторське право і суміжні права", при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

**Research
Europe.org**

IHC INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© Міжнародний гуманітарний
дослідницький центр, 2024

© Research Europe, 2024

Офіційний сайт: researcheurope.org

UDC 37

Science and education under wartime conditions : proceedings of the II International scientific and practical conference / International Humanitarian Research Center (Dnipro, 2024, October 18). Research Europe, 2024. 216 p.

The collection includes the proceedings of the II International scientific and practical conference "Science and education under wartime conditions", which took place on 18th October 2024. The collection is aimed at scientists, educators, students, government officials, business representatives, and the wider public.

Working languages of the conference: Ukrainian and English.

Published in the author's edition

The collection's proceedings are presented in the author's edition and published in the original language. The authors of published materials hold complete responsibility for the precision of facts, proper nouns, quotes, statistical data, industry terminology, and other information presented.

According to the Ukrainian Law on Copyright and Related Rights, it is mandatory to cite the authors when using scientific ideas and materials from this collection.

**Research
Europe.org**

IHR INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© International Humanitarian
Research Center, 2024

© Research Europe, 2024

Official website: researcheurope.org

ЗМІСТ

.....
TABLE OF CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

.....
SECTION 1. THEORY AND TEACHING METHODS

Бондін З. В., Сікора О. В.

Методичні аспекти вивчення основ алгоритмізації
і програмування у шкільному курсі інформатики. 13

Володько М. В.

Виклики навчання для студентів закладів фахової
передвищої освіти під час війни в Україні. 16

Гавриляк М. Ю., Сікора О. В.

Міжпредметні зв'язки при навчанні розділу
"Алгоритми" у шкільному курсі інформатики. 18

Глодан А. А., Сікора О. В.

Інноваційні методи навчання програмування
у закладах загальної середньої освіти. 22

Кобильник Т. П., Груздєв О. О.

Характеристика вибіркового модуля
"Креативне програмування". 24

Кобильник Т. П., Ковальський О. Е.

Методична характеристика теми
"Використання полів злиття". 28

Кобильник Т. П., Палош Д. Б.

Елементи математичних основ інформатики
у шкільному курсі інформатики старшої школи. 32

Кобильник Т. П., Хула В. Р.

Рекурсивна графіка у шкільному
курсі інформатики старшої школи. 35

Лебіщак Т. А., Сікора О. В.

Розвиток математичної компетентності учнів
на уроках інформатики старшої школи. 38

Легеза М. Ю., Сікора О. В.

Методика використання табличних процесорів
для навчання комп'ютерного моделювання
у шкільному курсі інформатики. 41

Рутковський М. С., Коноваленко Т. В. Implementation of F. Froebel's ideas in child-centered learning technologies.	43
Скрипник С. В., Вань С. І. Особливості використання мобільний застосунків на уроках біології.	46
Стап'як С. Р., Сікора О. В. Методика підготовки і проведення інтегрованих уроків з інформатики як компонент STEM освіти.	50
Швай О. Л. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках математики за допомогою математичних софізмів.	52

**СЕКЦІЯ 2. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ В ОСВІТІ**
.

**SECTION 2. INFORMATION TECHNOLOGIES
AND INNOVATIVE METHODS IN EDUCATION**

Завгородня О., Володіна-Панченко Н. Підтримка психологічного благополуччя обдарованих школярів засобами комп'ютерної графіки.	55
Савел'єв А. Є. Навички роботи в команді майбутніх фахівців з інформаційних технологій.	59
Снітовська О. Й. Терміносистема дистанційної освіти в українському та зарубіжному науковому дискурсі.	61
Ткаченко Г. І., Герасимова К. В. Інформаційно-цифрові технології як засіб навчання студентів інженерно-технічних спеціальностей у вищому навчальному закладі.	64

СЕКЦІЯ 3. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА
.

SECTION 3. PRESCHOOL EDUCATION

Денисенко Д. С. Виховання патріотизму дошкільників шляхом критичного мислення.	70
---	----

СЕКЦІЯ 4. ШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 4. SCHOOL EDUCATION

Олексієнко В. В., Копил Н. М., Пушкар Н. Й. Патріотичне виховання дошкільників в ЗДО.	72
Передерєєва О. С., Алексєєва Г. М., Горбатюк Л. В. Формування математичної концепції в учнів 5-6 класів під час викладання предмету математика.	75
Півень Н. М., Алексєєва Г. М., Овсянніков О. С. Використання онлайн-дошки CleverMaths на уроках природничо-математичного циклу під час дистанційного та змішаного навчання.	78
Сасюк А. О. Соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами під час дії воєнного стану.	80
Фатьянова Т. О. Особливості формування екологічної компетентності в здобувачів початкової освіти.	83

СЕКЦІЯ 5. ВИЩА ОСВІТА

.....

SECTION 5. HIGHER EDUCATION

Вінтоняк О. В. Академічна мобільність та релокація закладів фахової професійної освіти за умов запровадження воєнного стану в Україні.	87
Дрига В. С. Communicative competence as one of the components of the professional culture of future railway workers.	89
Ковалевський І. С. Мотиваційний аспект у підготовці майбутніх менеджерів.	92
Комар І. В., Дем'янек В. М. Роль тренінгових технологій у формуванні професійних компетенцій соціальних працівників.	94
Мальована Н. В. Освітній фронт в Україні: між якістю та безпекою.	98

Марчук С. С., Ковальчук І. Л., Чемерис І. В.

Формування української національної та громадянської ідентичності у студентській молоді в умовах війни народно-педагогічними ідеями Костянтина Ушинського. 102

Mytsyk, H. M.

The problem of ensuring digital accessibility in higher education during times of emergency. 105

Писаненко О. І.

Specificity of the formation of social competence getting higher education. 111

Podoliak, M.

The problem of foreign language teachers for veterinary faculties preparation in Ukraine. 113

Устенко К. О.

Впровадження інноваційних форм організації освітнього процесу на уроці з хорового диригування. 116

Черниш К. М.

Інклюзія як поняття соціальної моделі: мета, ключові аспекти. Як організувати інклюзивне навчання в школі. 119

СЕКЦІЯ 6. ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ

.

SECTION 6. ADULT EDUCATION

Семигіна Т.

Інтеграція штучного інтелекту в соціальну роботу: практичні та освітні перспективи. 122

СЕКЦІЯ 7. ТОЧНІ ТА ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

.

SECTION 7. EXACT AND NATURAL SCIENCES

Тоябіна Х. С., Майкут С. О., Чирка Ю. В.

Дослідження процесів тепловідведення у роутерах з радіальними компонентами. 127

Федоров О. В., Андрійчук Т. В.

Вплив воєнних дій на стан гідромережі (на прикладі Житомирської області). 132

СЕКЦІЯ 8. СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

SECTION 8. SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Берчук Ю. В.

Томас Стернз Еліот про Джона
Донна та англійських поетів-метафізиків. 136

Вдовиченко Р. П.

Соціальна підтримка сімей, які перебувають
у складних життєвих обставинах. 138

Горішна О.

Гуманізація управлінської діяльності у
зкладах освіти з метою забезпечення соціальної
справедливості та рівності у сучасних умовах. 141

Дунець В. Б.

Тенденції філософського дискурсу про роль та
значення музеїв науки в умовах війни в Україні. 144

Yesipova, O.

Influence of factors on the moral
and psychological state of servicemen. 146

Жалко Т. Й.

Комунікативна компетентність як чинник
професійного вдосконалення педагога. 148

Ларіонова В. М.

Формування акцентуацій характеру у підлітковому віці. 152

Лебедик А. А.

Психологічні аспекти емоційної підготовки
дітей старшого дошкільного віку до навчання. 155

Мелещенко О. К.

Сучасний український репортаж з війни. 157

Нікітіна А. А.

Характеристика дитячо-батьківських стосунків
у системі психолого-педагогічних категорій. 161

Пахомова Г.

Педагогічні умови розвитку цілісного
сприймання музичного образу. 164

Прендецький О. М.

Нормативно-правове регулювання
проведення громадських слухань в Україні. 167

Селезньова Н. В.

Духовна деградація людини у новелі

Григіра Тютюнника "Син приїхав" 171

Федотова О.

Стан захисту персональних даних в
національному інформаційному просторі:

(з орієнтацією на зарубіжний досвід). 173

Чорний М. М.

Статистичні дані як показники ефективності
діяльності прокуратури під час процесуального
керівництва розслідуванням кримінальних

правопорушень органами ДБР. 176

СЕКЦІЯ 9. ЕКОНОМІКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ

.
SECTION 9. ECONOMICS AND TECHNOLOGY

Зиза М., Лежетько В.

COVID-19 та постковідний вплив на

міжнародну торгівлю: виклики та перспективи. 179

Микитенко В. В.

Моделювання соціо-еколого-економічної відповідальності

у розподіленій генерації в умовах воєнного часу. 183

Сук П. Л.

Обернений метод розподілу витрат майбутніх періодів

на основі доходу від неопераційної діяльності. 188

Цибульська Е. І., Зайцев О. С.

Шляхи підвищення вартості бізнес-структури. 193

Цибульська Е. І., Калашник Д. М.

Системи управління витратами у вітчизняних бізнес-структурах. 198

СЕКЦІЯ 10. ІНОЗЕМНІ МОВИ

.
SECTION 10. FOREIGN LANGUAGES

Dubytska, O.

Structure and grammar of time magazine article

headlines: specific features and latest trends. 202

Назаренко А. Г., Назаренко А. Г.

Як мобільні додатки змінюють
процес вивчення іноземної мови. 206

СЕКЦІЯ 11. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

.

SECTION 11. PHYSICAL CULTURE AND SPORT

Гончарук В. В., Сергєєва Т. П., Каба А. Г.

Фізична підготовленість здобувачів
вищої освіти в умовах воєнного стану. 208

Сергєєва Т. П., Струк Б. І., Павлова Н. В.

Визначення шляхів організації оздоровчої
рухової активності здобувачів освіти
університету в умовах воєнного стану. 211

Список використаних джерел

1. Київ зосереджує увагу на соціальній реабілітації дітей з інвалідністю в умовах війни: веб-сайт. Київська міська рада. URL: <https://kmr.gov.ua/uk/content/kyyiv-zoseredzhuje-uvagu-na-socialniy-reabilitaciyi-ditey-z-invalidnistyu-v-umovah-viyny> (дата звернення: 13.10.2024).
2. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/statistichni-dani> (дата звернення: 13.10.2024).
3. Коломієць В. Асистенти вчителя та ресурсна кімната: як в Україні працює інклюзивна освіта під час війни: матер. спецпроєкту "Сприяння безпеці людей в Україні шляхом реагування на багатовимірну кризу, спричинену війною". URL: <https://shotam.info/asystenty-vchytelia-ta-resursna-kimnata-iaк-v-ukraini-pratsiuie-inkliuzyvna-osvita-pid-chas-viyny> (дата звернення: 13.10.2024).
4. Інклюзія, породжена війною: матер. засід. сектор. роб. групи "Освіта та наука" при МОН (14.04.2022). URL: <https://osvitoria.media/experience/inklyuziya-porodzhena-vijnoyu> (дата звернення: 14.10.2024).
5. Що з інклюзивною освітою в Україні під час війни (станом на 02.02.2023): веб-сайт. Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-z-inklyuzyvnoyu-osvitoyu-v-ukrayini-pid-chas-viyny> (дата звернення: 14.04.2022).
6. Мелянець В. В. Інклюзивна освіта в умовах воєнних дій: психологічна підтримка та забезпечення безпеки дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами: зб. матер. III Всеукр. студ. наук.-практ. Конф. Біла Церква: БІНПО ДЗВО "УМО" НАПН України, 2024. С. 110 – 113.
7. В Києві відкрили інклюзивне відкриття: де знайти: веб-сайт. URL: <https://bahmut.in.ua/v-kyievi-vidkryly-inklyuzyvne-vidkryttya-de-znajty> (дата звернення 15.04.2024).

Фатянова Т. О.,
асистентка кафедри початкової освіти,
Бердянський державний педагогічний
університет, м. Запоріжжя

УДК 378.147

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Сучасна екологічна криза вимагає змін у ставленні суспільства до екологічних проблем. Байдужість, лінощі, пасивність та відсутність зацікавленості до природи – стали типовими рисами людини сьогодення. Питання екології є надзвичайно

актуальними та охоплюють всі природні середовища: воду, повітря, ґрунт – жоден з цих елементів не залишився поза людським негативним впливом. Сучасні масштаби екологічних змін становлять все більшу загрозу для життя. Показники повітря в більшості країн сягають критичної точки. Однак, не зважаючи на це, більшість людей не переймаються цими проблемами та залишаються осторонь.

Питання екологічного виховання набувають все більшої актуальності. Однією з ключових компетентностей Нової української школи є здатність раціонально використовувати природні ресурси в контексті сталого розвитку, розуміння значення довкілля для життя і здоров'я людини, а також формування прагнення до здорового способу життя. У Концепції Нової української школи зазначено, що необхідно розвивати в учнів екологічну грамотність і навички здорового життя [4].

Філософське осмислення єдності людини та природи представлено у наукових працях В. Вернадського, О. Дорошко, М. Кисельова, В. Крисаченка та ін. Теоретико-методичні засади екологічної освіти в початковій школі досліджено у працях Н. Бібік, І. Ільченко, Н. Коваль, О. Савченко, Ю. Шапран, Н. Пустовіт та ін. Психолого-педагогічні аспекти взаємодії особистості та природи в контексті формування екологічної компетентності розкриті в дослідженнях В. Шарка, О. Колонькової, Н. Пустовіт, Г. Тарасенко та ін.

Ю. Шапран зазначає, що під екологічною компетентністю розуміють рівень особистісної компетентності, який виявляється "у способі життя людини, її ставленні до навколишнього середовища через професійну і побутову діяльність, коли здобуті екологічні знання, навички, досвід, цінності актуалізуються в умінні приймати рішення і діяти, усвідомлюючи наслідки їхнього впливу на довкілля". С. Жданова трактує дане поняття, як "інтегровану професійну якість суб'єкта еколого-педагогічної діяльності, яка проявляється у наступних компетенціях: інформаційно-екологічній, предметно методичній і ціннісно-мотиваційній" [3, с.11]. Більшість науковців одностайні та вважають, що ця компетентність охоплює вміння ефективно управляти природними ресурсами, усвідомлювати важливість навколишнього середовища для добробуту людини та бажання вести здоровий спосіб життя. Слід зауважити, що важливою частиною екологічної компетентності є мотивація учнів до збереження та примноження природних багатств.

Формування екологічної компетентності здобувачів початкової освіти є одним із ключових пріоритетів розвитку освіти, про що йдеться в деклараціях ООН і закріплено в низці нормативно-правових документів нашої держави. У Концепції сталого розвитку, яка стосується проблем довкілля та гармонійного

розвитку людства, значна увага приділяється екологічній культурі, свідомості та інформованості населення щодо глобальних екологічних проблем, їхнього життєвого середовища, а також знанням про можливі шляхи вирішення екологічних криз і збереження біосфери. Оновлення змісту екологічної освіти та виховання є важливим кроком для формування екологічно свідомої поведінки людини.

Упровадження наскрізних змістових ліній в інтегрованому курсі "Я досліджую світ" передбачає вирішення завдань реального характеру, виконання міжпредметних проєктів та роботу з різними інформаційними джерелами. Особлива увага в інтегрованому курсі надається творчим завданням, які вимагають застосування знань у нових умовах. Це можуть бути вправи з елементами пошукової, дослідницької діяльності та творчості, а також демонстраційні та лабораторні експерименти, спостереження в природі, екологічне моделювання та прогнозування, вирішення ситуаційних завдань і практична діяльність щодо охорони природи. Велика увага приділяється завданням, що розвивають навички самостійної роботи з інформацією, а також формуванню етичного, естетичного та морального ставлення до природи [2].

Задля сприяння розвитку екологічної компетентності здобувачів початкової освіти використовуються різні методи та засоби екологічного навчання та виховання. Особливе місце займають ті, що допомагають учням систематизувати знання, самостійно їх отримувати та застосовувати для розв'язання конкретних завдань. Враховуючи це, формування екологічної компетентності здійснюється через поєднання різних форм діяльності:

1. Навчально-дослідницька діяльність:

- проведення еколого-краєзнавчих екскурсій;
- організація дослідів та міні досліджень;
- виконання практичних завдань.

2. Природоохоронна робота:

- участь в екологічних акціях;
- висадка зелених насаджень;
- виготовлення годівниць та шпаківень;
- догляд за рослинами.

3. Навчально-просвітницька діяльність:

- розробка та захист екологічних проєктів;
- конкурси малюнків, плакатів, листівок;
- конкурси екологічних казок та віршів;
- організація тематичних тижнів;
- створення комп'ютерних презентацій;
- виступи на загальношкільних заходах.

Формування екологічної компетентності у молодших школярів можливе лише при поєднанні освітнього процесу з різноманітними формами та методами позакласної природоохоронної діяльності. Така діяльність дозволяє учням глибше зрозуміти взаємозв'язки між людиною і природою, побачити екологічні проблеми на практиці та опанувати базові природоохоронні навички та вміння.

Висновки. Сучасна екологічна криза вимагає активної зміни ставлення суспільства до природи, що потребує розвитку екологічної компетентності з раннього віку. Формування екологічної грамотності, навичок раціонального використання ресурсів та усвідомлення важливості сталого розвитку є важливим елементом освітнього процесу, особливо в початковій школі. Інтеграція різних методів та форм позакласної та природоохоронної діяльності дозволяє учням не лише здобувати теоретичні знання, а й застосовувати їх на практиці, що сприяє формуванню екологічно свідомих і відповідальних громадян.

Список використаних джерел

1. Андрусенко І.В. Формування екологічної грамотності молодших школярів в інтегрованому курсі "Я досліджую світ" : метод. реком. Київ: Педагогічна думка, 2020. 75 с.
2. Воронцова Т. В. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" на засадах компетентнісного підходу". Київ: Видавництво "Алатон", 2019. 112 с.
3. Екологічна компетентність учителя Нової української школи : навч–метод. посіб. / за заг. ред.: О.В. Коваль, І.О. Погасій. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2019. 40 с.
4. Концепція "Нова українська школа". URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 16.10.2024).
5. Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF> (дата звернення: 17.10.2024).